

Vlaanderen

is landbouw & visserij

**JAARRAPPORT
CENTRA VOORTPLANTINGSTECHNIKEN PAARD
2016**

DEPARTEMENT
LANDBOUW & VISSERIJ

WWW.VLAANDEREN.BE/LANDBOUW

////////////////////////////////////

JAARRAPPORT
CENTRA
VOORTPLANTINGS-
TECHNIEKEN PAARD
2016

30.06.2017

////////////////////////////////////

Colofon

Samenstelling

Departement Landbouw en Visserij

Auteurs

Marie-Jeanne Brems

Eveline De Vidts

Karolien Thijs

Hanne Geenen

Verantwoordelijk uitgever

Jules Van Liefveringe, secretaris-generaal

Depotnummer

D/2017/3241/237

Lay-out

Departement Landbouw en Visserij

Druk

Vlaamse overheid

Aansprakelijkheidsbeperking

Dit rapport werd door het Vlaams Gewest met de meeste zorg en nauwkeurigheid opgesteld. Er wordt echter geen enkele garantie gegeven over de juistheid of de volledigheid van de informatie in deze brochure. De gebruiker van deze brochure ziet af van elke klacht tegen het Vlaams Gewest of zijn ambtenaren, van welke aard ook, met betrekking tot het gebruik van de via deze brochure beschikbaar gestelde informatie.

In geen geval zal het Vlaams Gewest of zijn ambtenaren aansprakelijk gesteld kunnen worden voor eventuele nadelige gevolgen die voortvloeien uit het gebruik van de via deze brochure beschikbaar gestelde informatie.

INHOUD

1	Inleiding	8
1.1	Erkenning	8
1.1.1	Nationale handel	8
1.1.2	Intracommunautaire handel	9
1.2	Wijzigingen	9
1.2.1	Veterinairrechtelijke voorschriften	9
1.2.2	Zoötechnische voorschriften	10
2	Erkende centra	11
3	Spermawinning	13
3.1	Aantal ingezette hengsten	13
3.2	Aantal actieve centra	14
3.3	Aantal dosissen sperma	16
3.3.1	Vers sperma	16
3.3.2	Diepvriessperma	17
3.4	Verdeling per provincie	19
4	Inseminaties	20
4.1	Aantal geïnsemineerde merries	20
4.2	Aantal centra	22
4.3	Verdeling per provincie	22
4.4	Drachtigheidsresultaat	23
5	Embryotransplantatie	25
6	Rol van het Departement Landbouw en Visserij	27
6.1	Fokkerij - stamboekwerking	27
6.2	Fokkerij – centra voortplantingstechnieken paard	27

INLEIDING

Het jaarrapport 2016 over de centra voor geassisteerde voortplanting bij paarden bevat traditiegetrouw een aantal interessante kengetallen over de winning van sperma, de inseminatie van merries en embryotransplantaties tijdens het seizoen 2016.

Om deze activiteiten te mogen uitvoeren, moet een centrum beschikken over de nodige erkenningen en toelatingen. In het geval van nationale handel moet een centrum beschikken over een zoötechnische erkenning die wordt afgeleverd door de Vlaamse overheid en, sinds 1 januari 2017 ook over een sanitaire toelating die wordt afgeleverd door de federale overheid. In het geval van intracommunautaire handel leveren zowel de Vlaamse overheid als de federale overheid een erkenning af.

In 2016 waren er 117 centra erkend door de Vlaamse overheid voor één of meerdere activiteiten. Jaarlijks bezorgen deze centra in het voorjaar een overzicht van hun activiteiten met betrekking tot het voorgaande seizoen aan het Departement Landbouw en Visserij. Deze gegevens worden verwerkt en vergeleken met cijfers van voorgaande jaren. Het jaarverslag geeft waardevolle informatie over tendensen in de sector.

Het Departement Landbouw en Visserij dankt de bedrijfsleiders van de centra voor het ter beschikking stellen van deze informatie.

RESULTATEN SEIZOEN 2016

1 INLEIDING

1.1 ERKENNING

Het winnen, behandelen of bewaren van sperma, eicellen en embryo's, bestemd voor derden, mag uitsluitend uitgevoerd worden door centra die daarvoor een erkenning hebben.

Sinds 1 januari 2011 is het Besluit van de Vlaamse Regering van 19 maart 2010 betreffende de organisatie van de fokkerij van voor de landbouw nuttige huisdieren, van kracht. Dit besluit staat ook bekend als het Fokkerijbesluit.

Het Fokkerijbesluit bepaalt in artikel 35 het volgende: *'Voor het winnen of opslaan van sperma, eicellen en embryo's van paardachtigen is een erkenning vereist met het oog op het in de handel brengen ervan onder de vorm van een verkoop, een bezit met het oog op verkoop, een aanbieding voor verkoop en iedere beschikbaarheidsstelling, levering of overdracht aan derden tegen of zonder vergoeding, met het oog op gebruik'.*

De erkende centra mogen enkel sperma winnen, bewaren of verhandelen van hengsten die door een erkende vereniging of organisatie van fokkers zijn toegelaten tot de voortplanting. Deze hengsten beschikken over dekcificaten en hun nakomelingen kunnen ingeschreven worden in een stamboek van een erkende vereniging of organisatie van fokkers.

1.1.1 Nationale handel

De centra die sperma, eicellen of embryo's winnen of opslaan die uitsluitend bestemd zijn voor de nationale handel, worden erkend door de Vlaamse overheid. Het Departement Landbouw en Visserij houdt toezicht op het vervullen van de erkenningsvoorwaarden. Deze voorwaarden hebben betrekking op:

- infrastructuur en uitrusting waaraan het centrum moet voldoen;
- zoötechnische voorwaarden waaraan donorhengsten moeten beantwoorden;
- administratieve voorwaarden waaronder de productie en de handel van sperma, eicellen en embryo's moet gebeuren.

Vanaf 1 januari 2017 moeten de centra voor de nationale handel ook beschikken over een sanitaire toelating die wordt afgeleverd door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV).

1.1.2 Intracommunautaire handel

De centra die sperma, eicellen of embryo's winnen, die bestemd zijn voor de intracommunautaire (IC) handel, worden zowel door de Vlaamse overheid erkend als door de federale overheid, meer bepaald door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV).

- De Vlaamse overheid is in dit geval bevoegd voor de zoötechnische en administratieve voorwaarden.
- De federale overheid is bevoegd voor de voorwaarden betreffende de infrastructuur en de uitrusting van het centrum en de sanitaire aspecten waaraan donorchengsten en donormerries moeten voldoen.

De onderstaande tabel 1 geeft een overzicht van de activiteiten waarvoor een erkenning verleend wordt, samen met de bevoegde overheid.

Tabel 1: overzicht van te erkennen activiteiten en bevoegde overheid

Activiteit	Tot en met 31/12/2016	Vanaf 1/1/2017
	Overheid die de erkenning verleent	Overheid die de erkenning verleent
Winning van sperma – nationaal	Vlaamse overheid	Vlaamse overheid + FAVV (toelating)
Opslag van sperma – nationaal	Vlaamse overheid	Vlaamse overheid + FAVV (toelating)
Winning van sperma – intracommunautair	Vlaamse overheid + FAVV	Vlaamse overheid + FAVV
Opslag van sperma – intracommunautair	Vlaamse overheid + FAVV	Vlaamse overheid + FAVV
Winning van embryo's – nationaal	Vlaamse overheid	Vlaamse overheid + FAVV (toelating)
Opslag van embryo's – nationaal	Vlaamse overheid	Vlaamse overheid + FAVV (toelating)
Winning van embryo's – intracommunautair	Vlaamse overheid + FAVV	Vlaamse overheid + FAVV
Opslag van embryo's – intracommunautair	Vlaamse overheid + FAVV	Vlaamse overheid + FAVV
Winning van eicellen – nationaal	Vlaamse overheid	Vlaamse overheid + FAVV (toelating)
Opslag van eicellen – nationaal	Vlaamse overheid	Vlaamse overheid + FAVV (toelating)
Winning van eicellen – intracommunautair	Vlaamse overheid + FAVV	Vlaamse overheid + FAVV
Opslag van eicellen – intracommunautair	Vlaamse overheid + FAVV	Vlaamse overheid + FAVV

1.2 WIJZIGINGEN

1.2.1 Veterinairrechtelijke voorschriften

Op 1 januari 2017 trad een nieuw koninklijk besluit in werking op federaal niveau tot vaststelling van de veterinairrechtelijke voorschriften voor de handel en de invoer van sperma, eicellen en embryo's van paardachtigen en tot vaststelling van de voorschriften voor spermacentra, spermaopslagcentra, embryoteams en embryoproductieteams, net als de voorschriften voor als donor fungerende paardachtigen.

Belangrijkste nieuwigheden aan dit koninklijk besluit zijn de bepalingen met betrekking tot de nationale handel. Dit betekent dat vanaf 1 januari 2017 de centra die sperma, eicellen of embryo's verhandelen voor de nationale handel, een toelating moeten hebben van het FAVV. Het FAVV zal hierbij voorwaarden opleggen in verband met de sanitaire aspecten waaraan de infrastructuur van het centrum en de donordieren moeten voldoen.

1.2.2 Zoötechnische voorschriften

Op 8 juni 2016 werd de nieuwe Europese Fokkerijverordening goedgekeurd door het Europees Parlement en de Europese Raad. Deze verordening zal op 1 november 2018 in werking treden en regelt de zoötechnische en genealogische voorschriften voor de handel en de binnenkomst in de Europese Unie van fokdieren en de levende producten (sperma, eicellen en embryo's) daarvan.

Deze nieuwe Fokkerijverordening zal een invloed hebben op de erkenning en werking van de centra voor de geassisteerde voortplanting, onder andere door de bepalingen over:

- voorschriften voor de erkenning van stamboekverenigingen en de goedkeuring van hun fokprogramma's;
- voorschriften voor de inschrijving van fokdieren in stamboeken;
- voorschriften voor de toelating van fokdieren en levende producten daarvan tot de voortplanting;
- voorschriften voor prestatieonderzoek en genetische evaluatie van fokdieren;
- voorschriften voor de afgifte van zoötechnische certificaten voor fokdieren en voor levende producten daarvan.

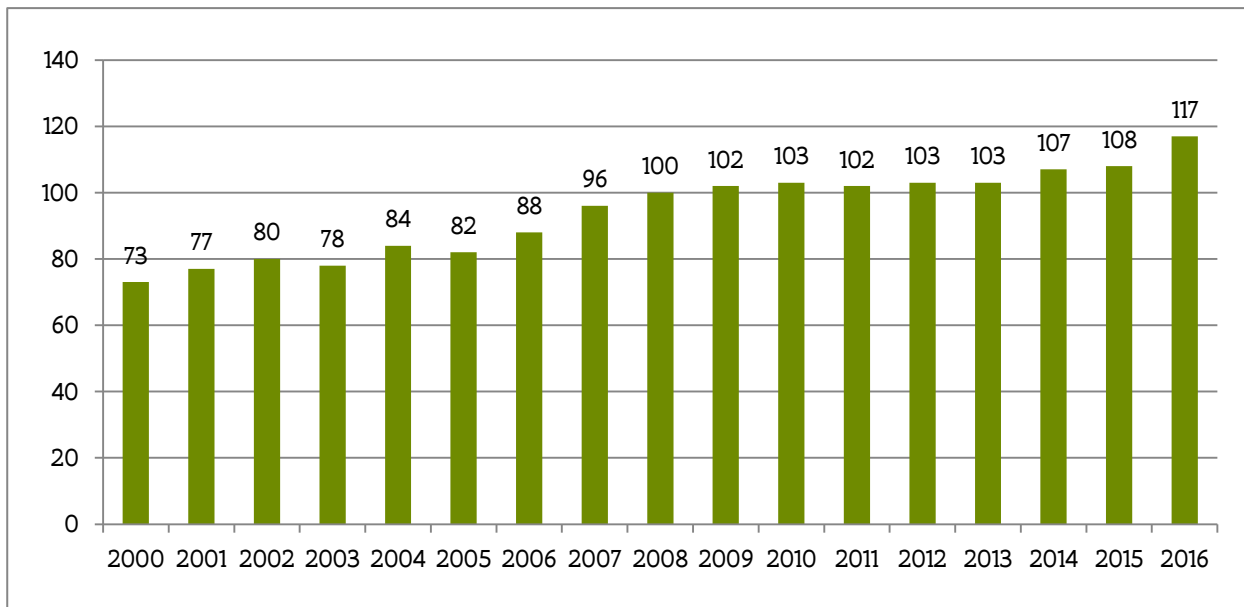
In de loop van 2017-2018 zal het Vlaams Fokkerijbesluit herwerkt worden in overeenstemming met de bepalingen van de nieuwe Fokkerijverordening en zal de fokkerijsector geïnformeerd en geconsulteerd worden over de veranderingen.

2 ERKENDE CENTRA

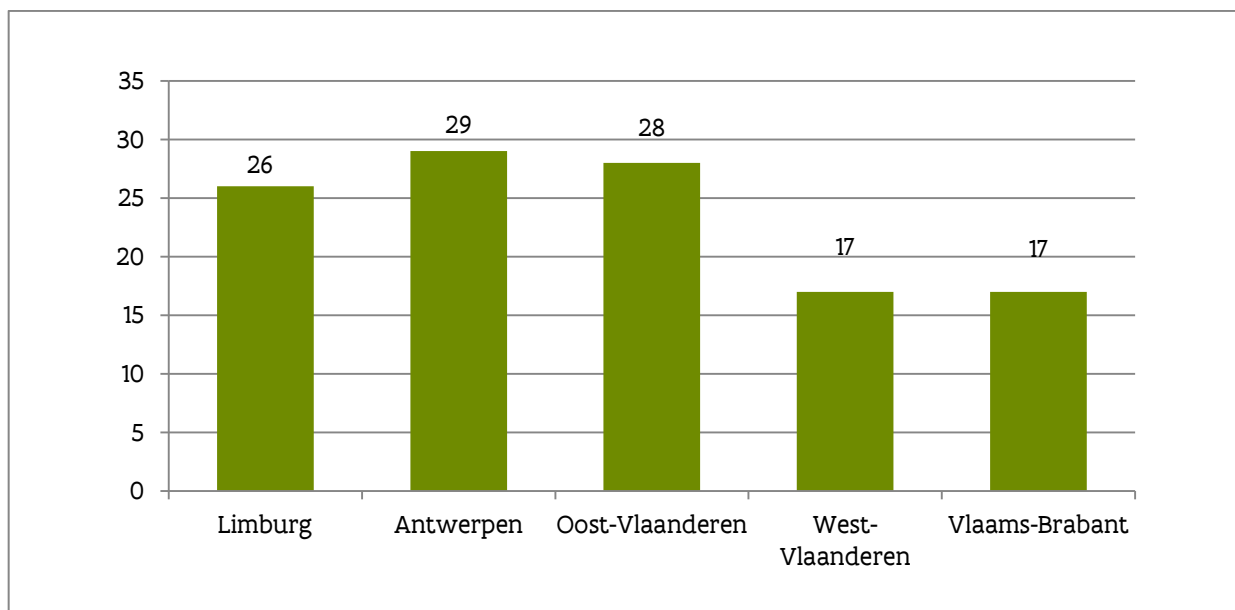
In 2016 waren er in Vlaanderen 117 centra erkend waarop één of meerdere van de in tabel 1 vermelde activiteiten werden uitgevoerd. In de periode 2009-2013 was er een duidelijke stagnatie in het aantal erkende centra. In 2014-2015 steeg het aantal licht tot 108 erkende centra en in 2016 was er een duidelijke stijging merkbaar tot 117 centra (figuur 1).

In vergelijking met 2015, hebben 3 centra hun activiteiten en bijhorende erkenning stopgezet terwijl er 12 nieuwe centra zijn bijgekomen.

Figuur 1: evolutie van het aantal erkende centra in Vlaanderen

Bijlage 1 geeft de ligging van de erkende centra weer. De centra liggen verspreid over de verschillende provincies waarbij Antwerpen en Oost-Vlaanderen het grootste aantal centra hebben en West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant het laagste aantal hebben (figuur 2).

Figuur 2: aantal erkende centra per provincie

Onderstaande tabel 2 geeft een overzicht van het aantal erkende activiteiten per provincie. Eenzelfde centrum kan een erkenning hebben voor verschillende activiteiten.

Tabel 2: overzicht van de erkende activiteiten per provincie

	Sperma				Embryo			
	Winning		Opslag		Winning		Opslag	
	Nat.	IC	Nat.	IC	Nat.	IC	Nat.	IC
Limburg	15	7	15	9	8	0	5	0
Antwerpen	23	2	25	4	4	1	3	1
Oost-Vlaanderen	19	4	22	5	8	1	6	1
West-Vlaanderen	7	7	7	8	5	1	5	1
Vlaams-Brabant	12	2	13	2	4	1	1	1
Totaal	76	22	82	28	29	4	20	4

Er is bovendien in Vlaanderen 1 centrum erkend voor de winning en opslag van eicellen voor de intracommunautaire handel.

Onderstaande tabel 3 toont de evolutie van het aantal erkende activiteiten.

Tabel 3: evolutie van het aantal erkende activiteiten

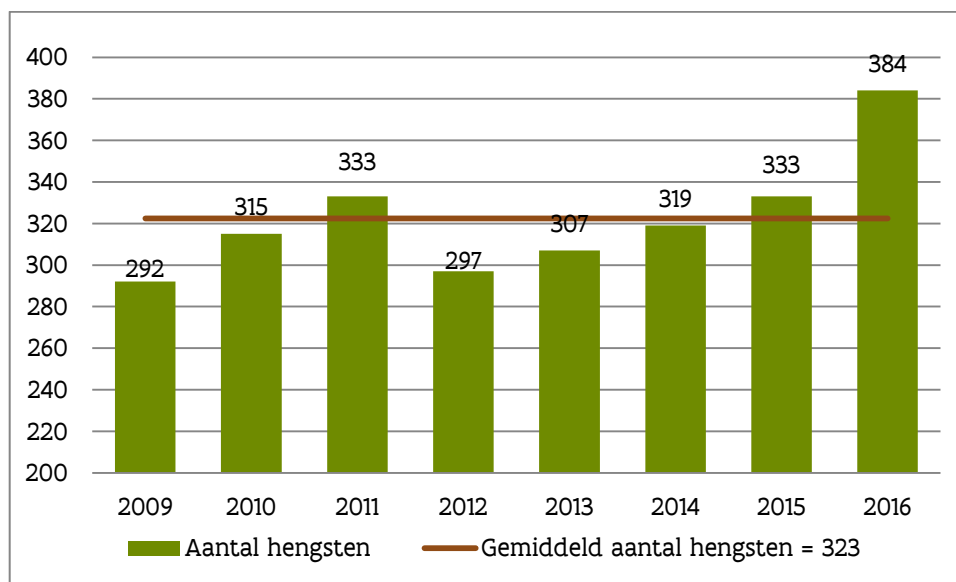
	Sperma				Embryo			
	Winning		Opslag		Winning		Opslag	
	Nat.	IC	Nat.	IC	Nat.	IC	Nat.	IC
2012	69	20	75	21	12	7	12	7
2013	69	19	74	23	15	6	14	6
2014	70	20	76	25	18	6	16	6
2015	65	20	78	25	25	5	19	5
2016	76	22	82	28	29	4	20	4

3 SPERMAWINNING

Enkel sperma dat gewonnen wordt op een erkend centrum mag verhandeld worden en gebruikt worden voor de inseminatie van merries van derden. Bovendien mag er op deze centra enkel sperma gewonnen worden van hengsten die door een erkende fokkersvereniging zijn toegelaten tot de voortplanting.

3.1 AANTAL INGEZETTE HENGSTEN

In 2016 waren er in totaal 384 actieve hengsten aanwezig op de centra voor spermawinning. Dit wil zeggen dat er van deze hengsten vers sperma of diepvriessperma werd gewonnen. Dit aantal is een stijging van 15% ten opzichte van 2015. In figuur 3 is te zien dat het jaarlijks aantal ingezette hengsten schommelt rond de 323.

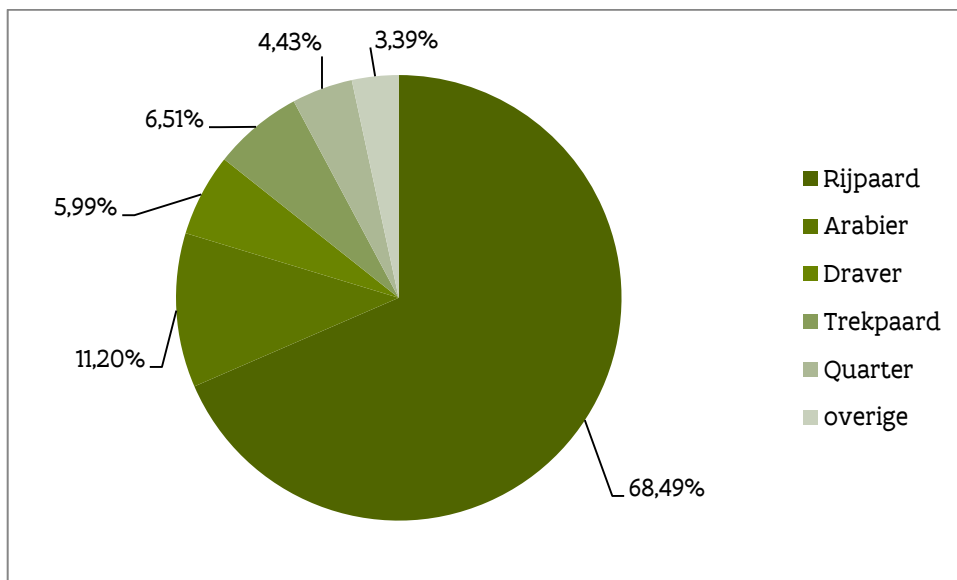
Figuur 3: evolutie van het aantal hengsten waarvan sperma wordt gewonnen

Het merendeel van de hengsten was verbonden aan een centrum terwijl 21 hengsten naar twee of meer centra gingen voor spermawinning. In de meeste gevallen gaat het hier over hengsten waarvan vers sperma op het 'thuiscentrum' wordt gewonnen en waarvan diepvriessperma wordt gewonnen op een gespecialiseerd centrum.

In de onderstaande figuur 4 wordt het aandeel van de ingezette hengsten getoond per type/ras.

Het merendeel van de ingezette hengsten zijn rijpaarden (68,49%). Dit zijn hengsten die goedgekeurd zijn tot de voortplanting voor stamboeken zoals Zangersheide (Z), Belgisch Warmbloedpaard (BWP),

Belgisch Sportpaard (SBS), Koninklijk Warmbloed Paardenstamboek Nederland (KWPN), Selle Français (SF), Holstein, Anglo European Studbook (AES) ... De term 'overige' in figuur 4 omvat de rassen Akhal Teke, Haflinger, Lusitano, Pura Raza Española alsook enkele rijpony's.

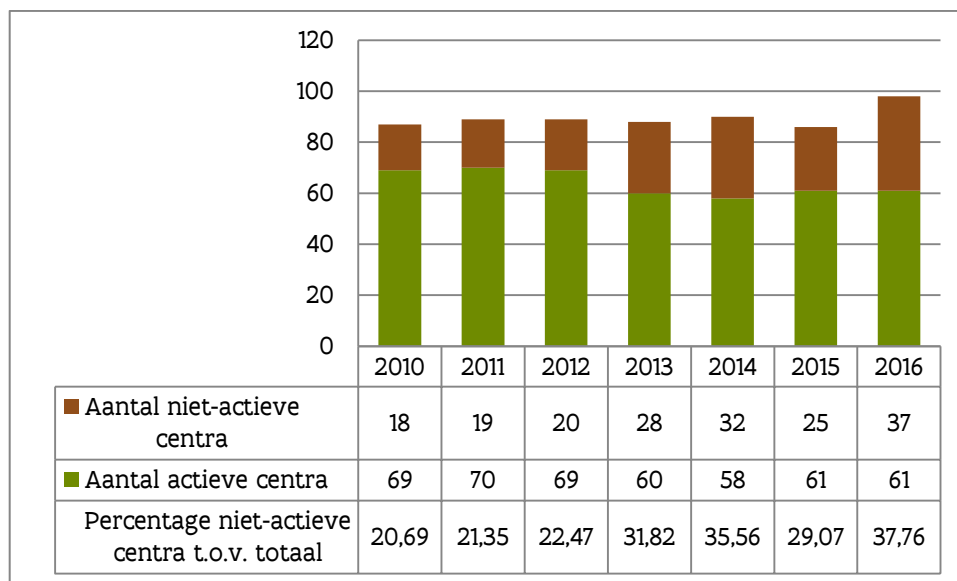

Figuur 4: aandeel van hengsten op de centra voor spermawinning, per type/ras

3.2 AANTAL ACTIEVE CENTRA

In vergelijking met de voorgaande jaren is het aantal niet-actieve centra duidelijk gestegen van gemiddeld 20,69% in 2010 naar 37,76% in 2016 (figuur 5). De niet-actieve centra zijn centra die een erkenning bezitten voor het winnen van sperma maar waar in 2016 geen sperma werd gewonnen.

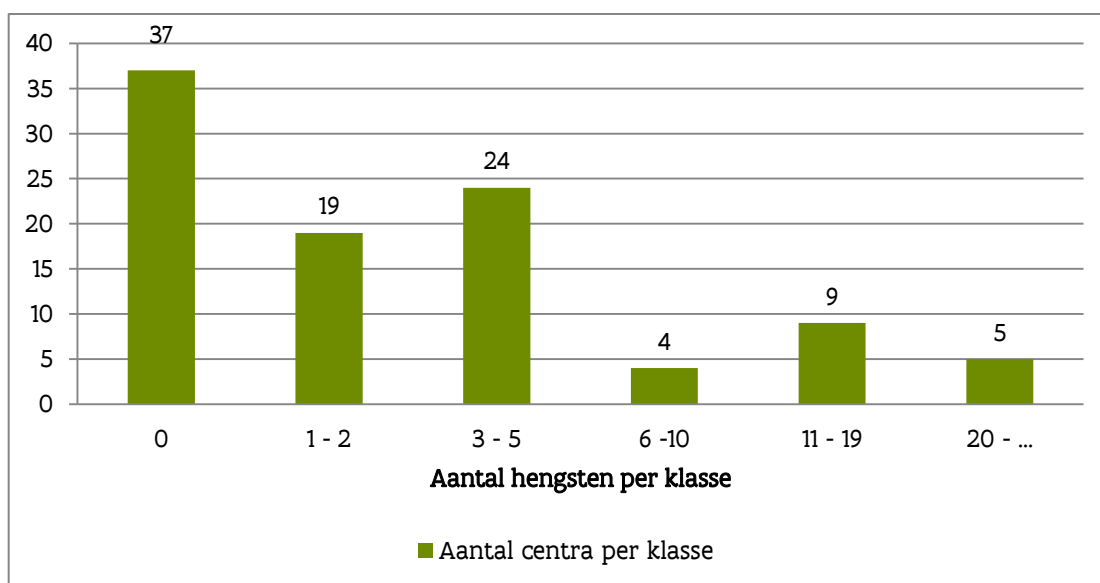

Figuur 5: evolutie van het aantal erkende centra voor spermawinning waar effectief sperma werd gewonnen

Gemiddeld werd er op de centra sperma gewonnen van zes hengsten. Er is echter veel variatie in het aantal hengsten per centrum (figuur 6). Zo zijn er 19 centra waar slechts een tot twee hengsten langs kwamen voor spermawinning. Er waren 14 centra waar meer dan tien hengsten actief waren. Hiervan waren er drie gelegen in Limburg, vier in Antwerpen, twee in Vlaams-Brabant en vijf in Oost-Vlaanderen.

Deze 14 centra zijn verantwoordelijk voor 61,50% van het totale aantal gewonnen dosissen vers sperma terwijl negen centra hiervan ook instonden voor 94,53% van het totale aantal gewonnen rietjes diepvriessperma.

Figuur 6: aantal centra per klasse

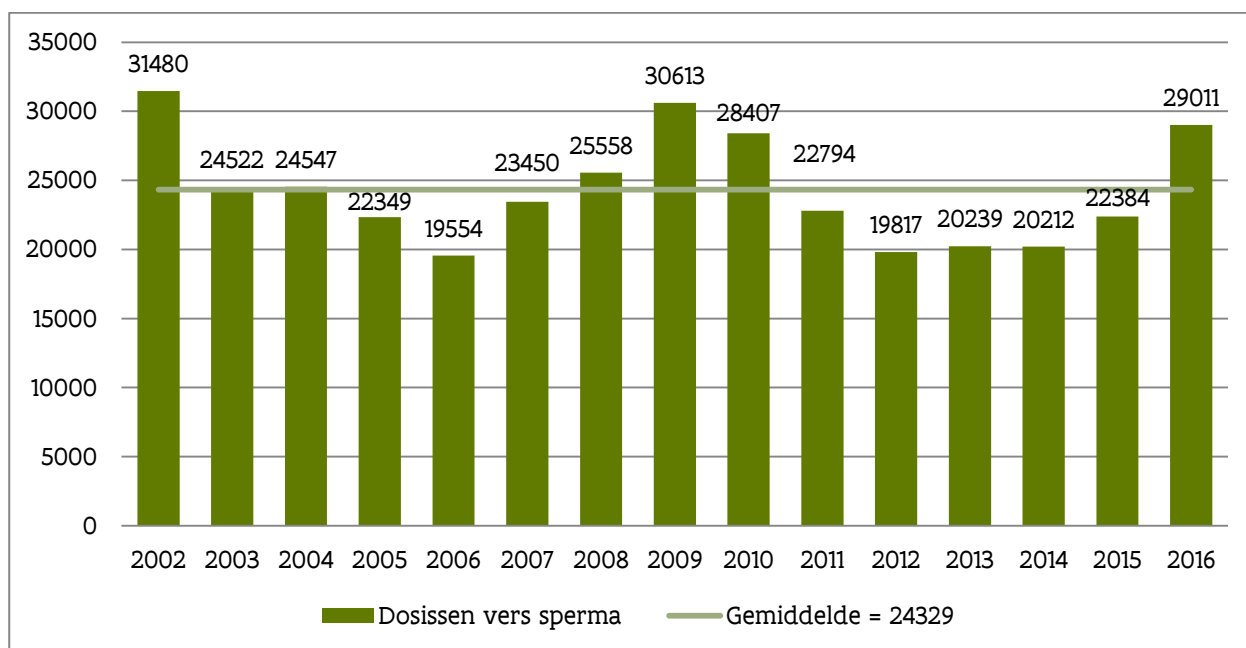
3.3 AANTAL DOSISSEN SPERMA

Sinds 2011 wordt er, bij het opvragen van de cijfers, een duidelijk onderscheid gemaakt tussen het aantal dosissen vers sperma en het aantal rietjes diepvriessperma.

- Vers sperma:
Een dosis vers sperma is in principe die hoeveelheid vers sperma die nodig is om één merrie te insemineren met een goede kans op drachtigheid. In de praktijk komt één dosis vers sperma overeen met één buisje of tube waarin het sperma bewaard en verzonden wordt.
- Diepvriessperma:
De dosis die nodig is om één merrie te insemineren met diepvriessperma, bestaat gewoonlijk uit een aantal rietjes diepvriessperma. Het benodigde aantal rietjes wordt onder andere bepaald aan de hand van de kwaliteit van het sperma en de invriesbaarheid. Dit kan verschillen van hengst tot hengst alsook van dag tot dag.

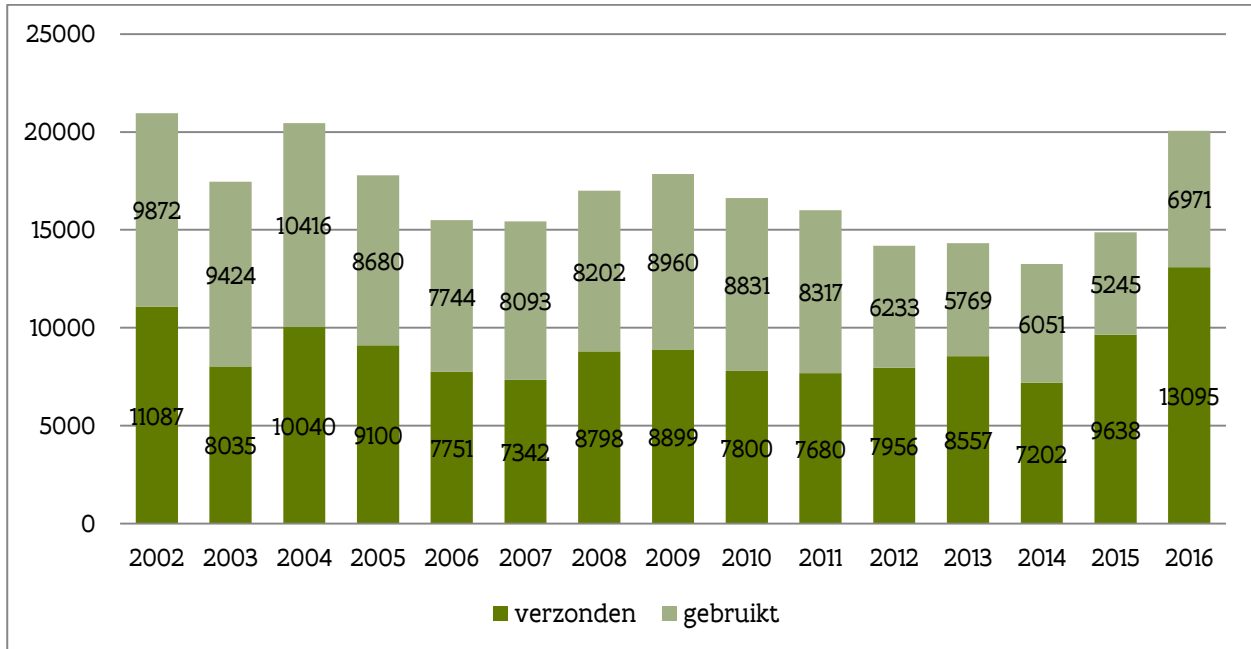
3.3.1 Vers sperma

In 2016 werden er 29.011 dosissen vers sperma gewonnen van 303 hengsten op de centra. Dit is een sterke stijging van het aantal gewonnen dosissen in vergelijking met de periode 2012-2015 (figuur 7).

Figuur 7: evolutie van het aantal gewonnen dosissen sperma

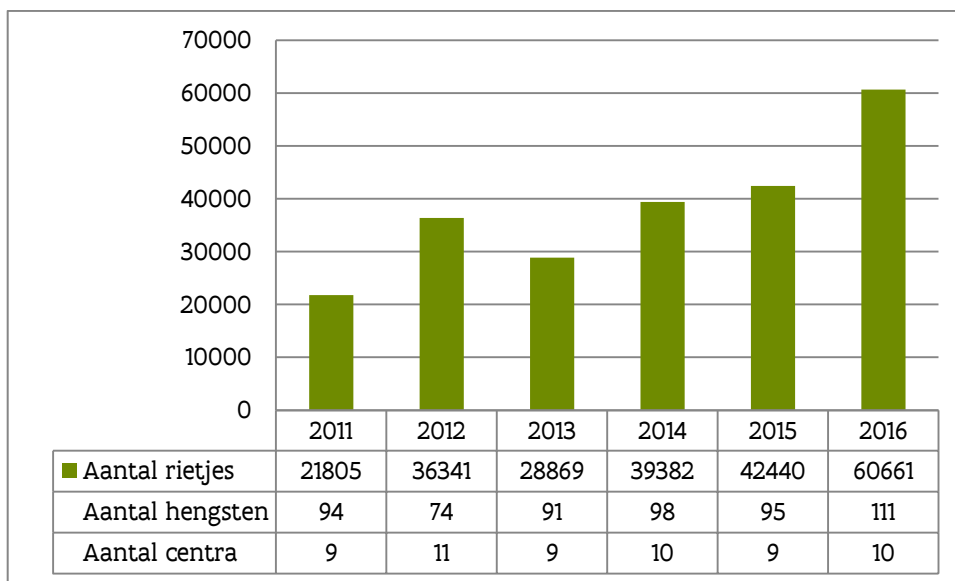
Van het aantal geproduceerde verse dosissen werden er 6.971 dosissen gebruikt op de centra zelf en 13.095 dosissen werden verzonden (figuur 8). In vergelijking met 2015 is vooral een stijging merkbaar in het aantal verzonden dosissen.

Figuur 8: evolutie van het aantal gebruikte en verzonden verse dosissen

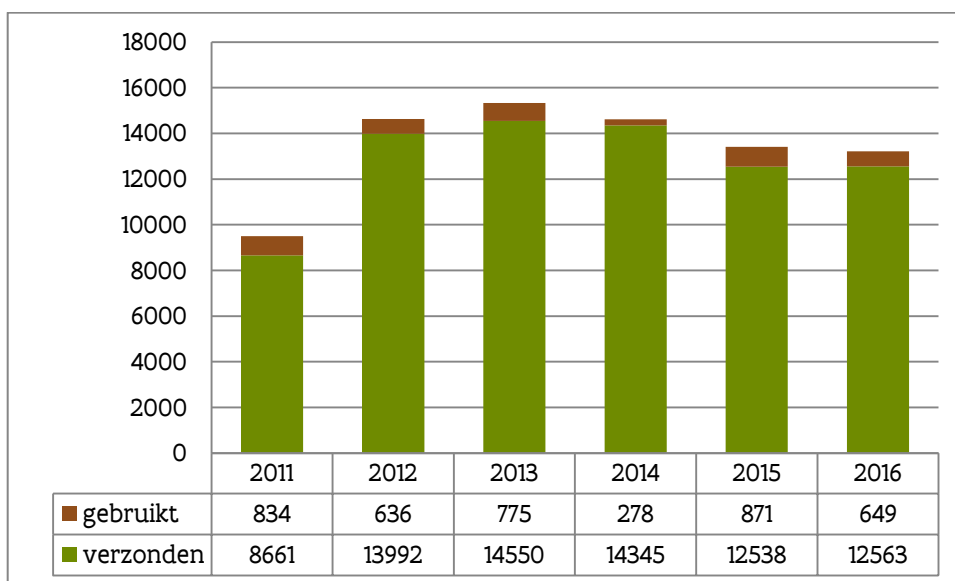
3.3.2 Diepvriessperma

In 2016 werden 60.661 rietjes diepvriessperma van 111 hengsten gewonnen om in te vriezen op tien erkende centra. In vergelijking met 2015 steeg het aantal gewonnen rietjes opmerkelijk met 42,93% (figuur 9). Het winnen van diepvriessperma gebeurt veelal op gespecialiseerde centra die erkend zijn voor de winning en opslag van sperma voor de intracommunautaire handel.

Figuur 9: evolutie van het aantal gewonnen rietjes diepvriessperma

Het grootste deel van de hoeveelheid gewonnen diepvriessperma wordt ofwel bewaard op het centrum zelf, ofwel verzonden naar klanten. Slechts een kleine minderheid van het diepvriessperma wordt gebruikt voor inseminatie (figuur 10).

Figuur 10: evolutie van het aantal gebruikte en verzonden rietjes

3.4 VERDELING PER PROVINCIE

Tabel 4 toont het gemiddeld aantal gewonnen verse dosissen per centrum voor de verschillende provincies. Hierbij is enkel rekening gehouden met centra die in 2016 actief waren wat betreft spermawinning. In Limburg werd het hoogste aantal verse dosissen gewonnen per centrum terwijl West-Vlaanderen het laagste aantal verse dosissen per centrum had.

Tabel 4: gemiddeld aantal gewonnen verse dosissen per centrum, per provincie

Provincie	Aantal centra	Aantal gewonnen dosissen	Gemiddeld
Limburg	11	11.761	1069,18
Antwerpen	15	4.909	327,27
Oost-Vlaanderen	20	8.308	415,40
West-Vlaanderen	8	2.000	250,00
Vlaams-Brabant	7	2.033	290,43
		Gemiddeld:	475,59

Tabel 5 toont de situatie voor het aantal rietjes diepvriessperma. Uit deze tabel blijkt dat het grootste aantal rietjes gewonnen werd in Limburg

Tabel 5: aantal gewonnen rietjes diepvriessperma per provincie

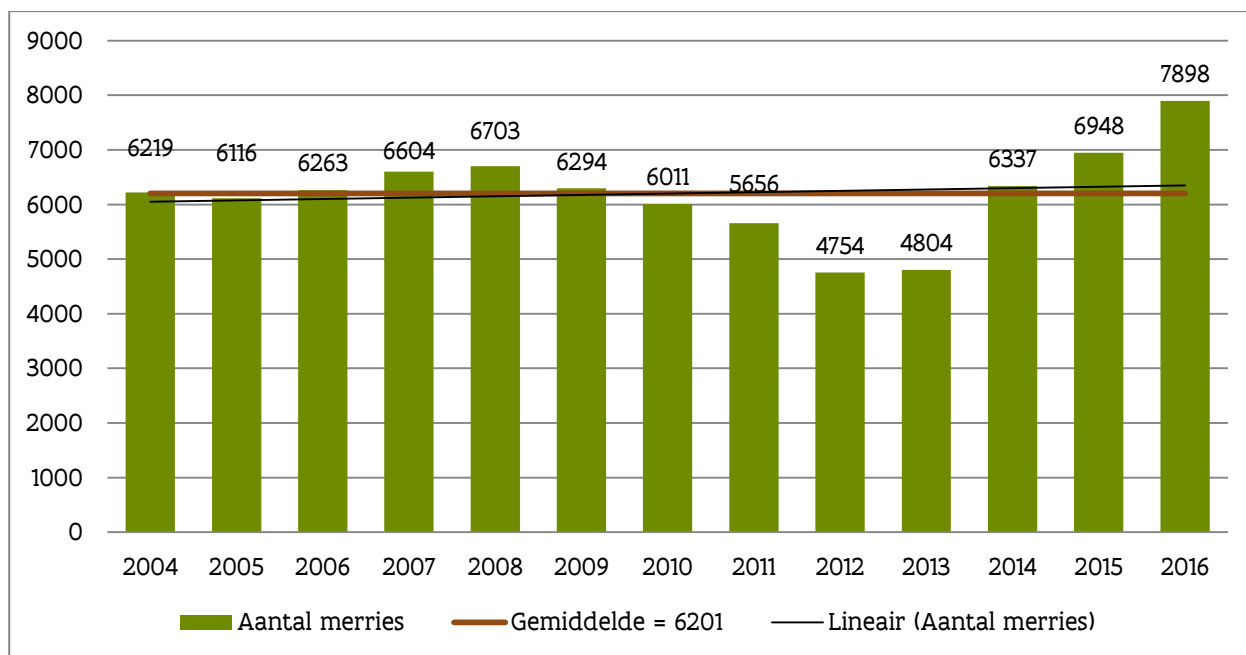
Provincie	Aantal gewonnen rietjes
Limburg	24.434
Antwerpen	8.722
Oost-Vlaanderen	8.266
West-Vlaanderen	3.318
Vlaams-Brabant	15.921

4 INSEMINATIES

Jaarlijks geven de erkende centra cijfers door met betrekking tot de inseminaties die uitgevoerd werden op hun centrum. Hierbij moet opgemerkt worden dat de inseminaties uitgevoerd bij de merriehouders thuis, niet opgenomen zijn in de resultaten.

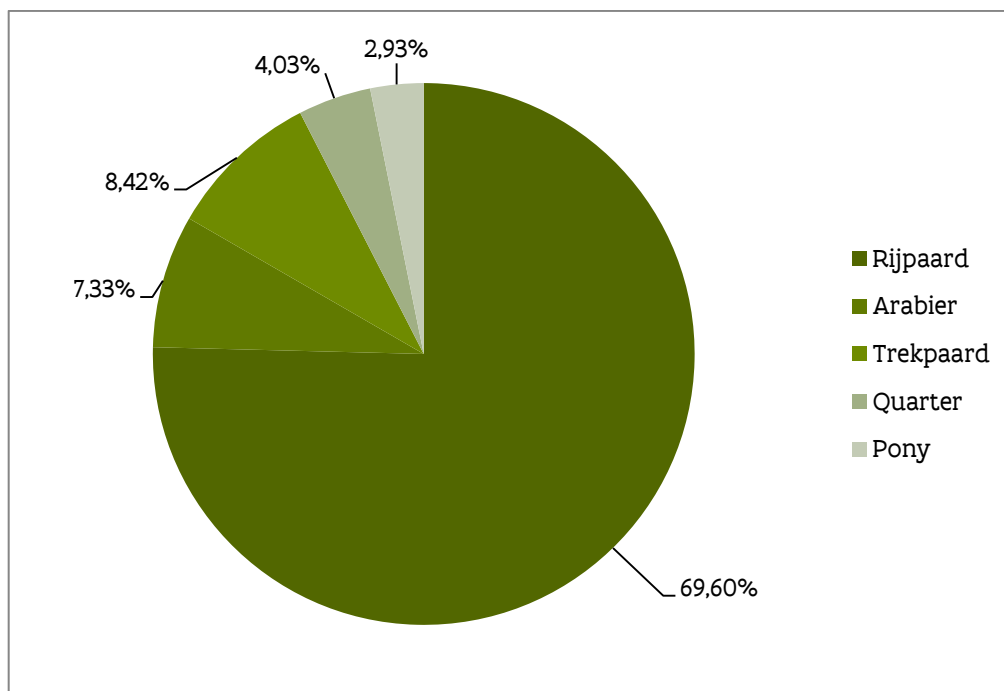
4.1 AANTAL GEÏNSEMINEERDE MERRIES

Er werden in totaal 7.898 merries geïnsimineerd op erkende centra. Na een dalende trend in de periode 2008-2013, is het aantal geïnsimineerde merries terug in een stijgende lijn sinds 2014 (figuur 11).

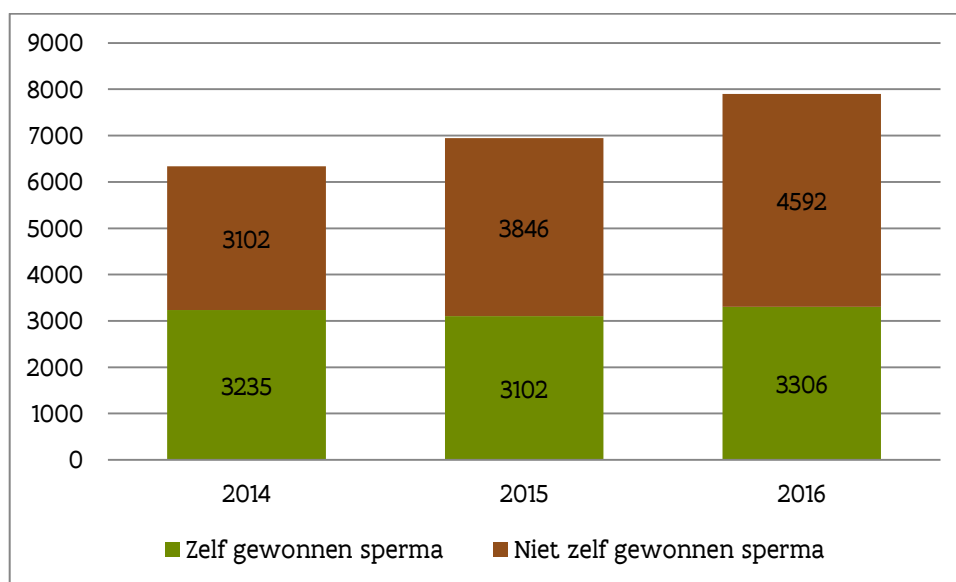
Figuur 11: evolutie van het aantal geïnsimineerde merries

Er werden 3.306 merries geïnsimineerd op 58 centra met sperma dat op de centra zelf werd gewonnen van 273 hengsten. In de onderstaande figuur 12 wordt het aandeel van het aantal ingezette hengsten getoond per type/ras. Het merendeel van de ingezette hengsten zijn rijpaarden zoals beschreven bij figuur 12.

Figuur 12: aandeel van de ingezette hengsten per type/ras (sperma gewonnen op centrum zelf)

Er werden 4.592 merries geïnsemineerd op 56 centra met sperma dat gewonnen was op andere centra. In vergelijking met 2015, is het aandeel merries dat geïnsemineerd werd met elders gewonnen sperma gestegen (figuur 13).

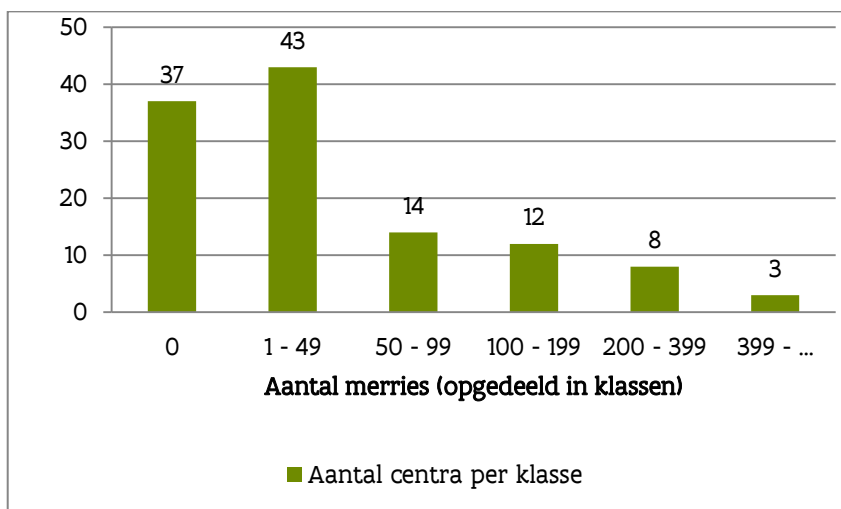

Figuur 13: aantal merries dat geïnsemineerd werd per type sperma (zelf gewonnen of niet zelf gewonnen)

Er waren in 2016 34 centra waar zowel eigen gewonnen sperma werd gebruikt als sperma dat op een ander centrum werd gewonnen. Daarnaast waren er 27 centra die uitsluitend werkten met sperma dat ze zelf gewonnen hadden, terwijl er 22 centra waren die louter sperma insemineerden dat ergens anders was gewonnen.

4.2 AANTAL CENTRA

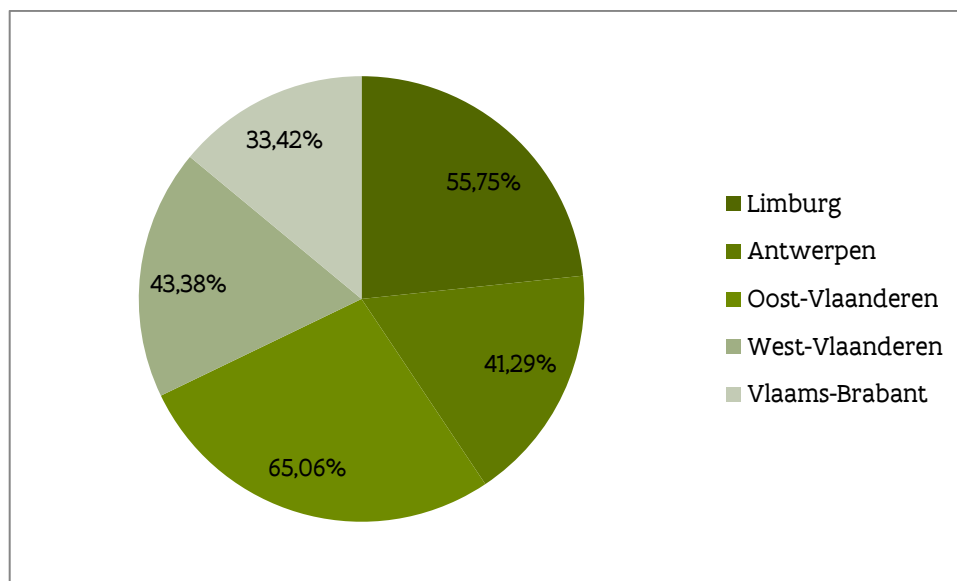
In 2016 werden er op 80 erkende centra merries geïnsemineerd zodat er gemiddeld 99 merries per centrum werden geïnsemineerd. Ook hier is er veel variatie tussen de centra. In figuur 14 ziet u het aantal centra weergegeven per klassegrootte. 43 Actieve centra hadden minder dan 50 merries geïnsemineerd. Er waren 11 centra die meer dan 200 merries insemineerden. Op deze centra werd 56,88% van het totale aantal merries geïnsemineerd.

Figuur 13: aantal centra per klasse (aantal geïnsemineerde merries per centrum)

4.3 VERDELING PER PROVINCIE

De verdeling van het aantal geïnsemineerde merries over de verschillende provincies is weergegeven in onderstaande figuur 15. Het grootste aantal inseminaties werd uitgevoerd in Oost-Vlaanderen (65,06%).

Figuur 145: verdeling van het aantal geïnsemineerde merries per provincie

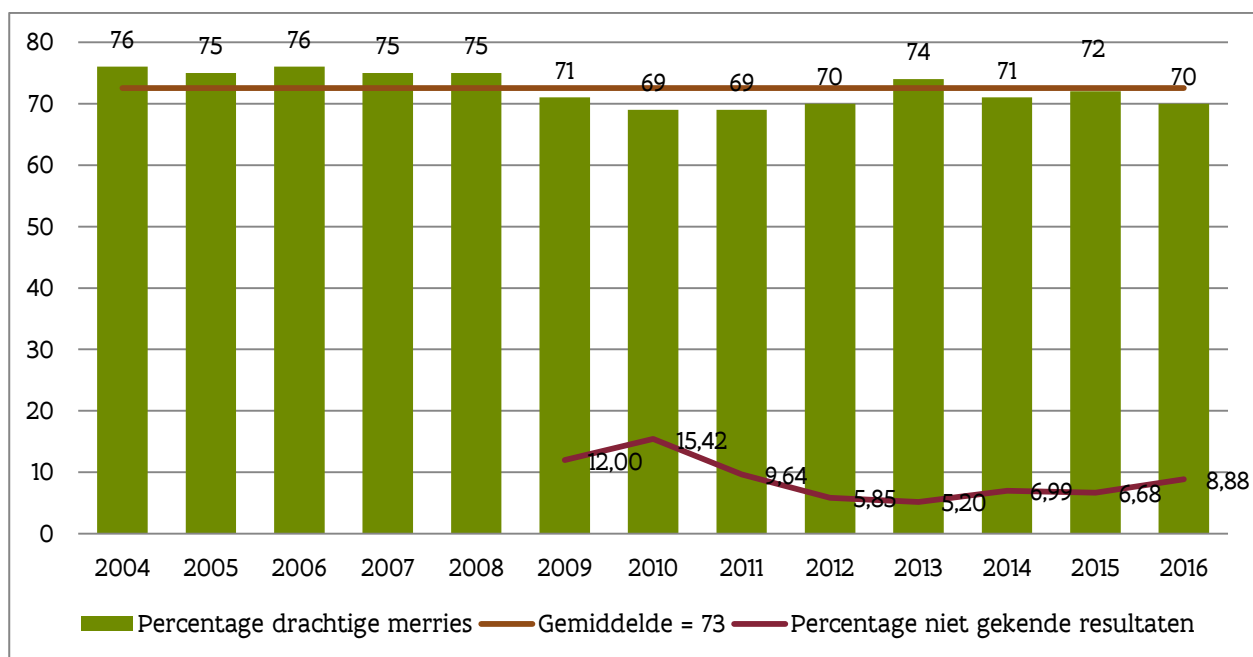
Tabel 6 toont het gemiddeld aantal inseminaties per centrum voor de verschillende provincies. Hierbij werd enkel rekening gehouden met centra waar in 2015 een inseminatie-activiteit plaatsvond. Het gemiddeld aantal merries per centrum is het hoogste in West-Vlaanderen en het laagste in Antwerpen.

Tabel 6: gemiddeld aantal geïnsemineerde merries per centrum, per provincie

Provincie	Aantal centra	Aantal geïnsemineerde merries	Gemiddeld aantal merries per centrum
Limburg	17	1.843	108,41
Antwerpen	19	1.365	71,84
Oost-Vlaanderen	22	2.151	97,77
West-Vlaanderen	11	1.434	130,36
Vlaams-Brabant	11	1.105	100,45
		Gemiddeld:	98,70

4.4 DRACHTIGHEIDSRÉSULTAAT

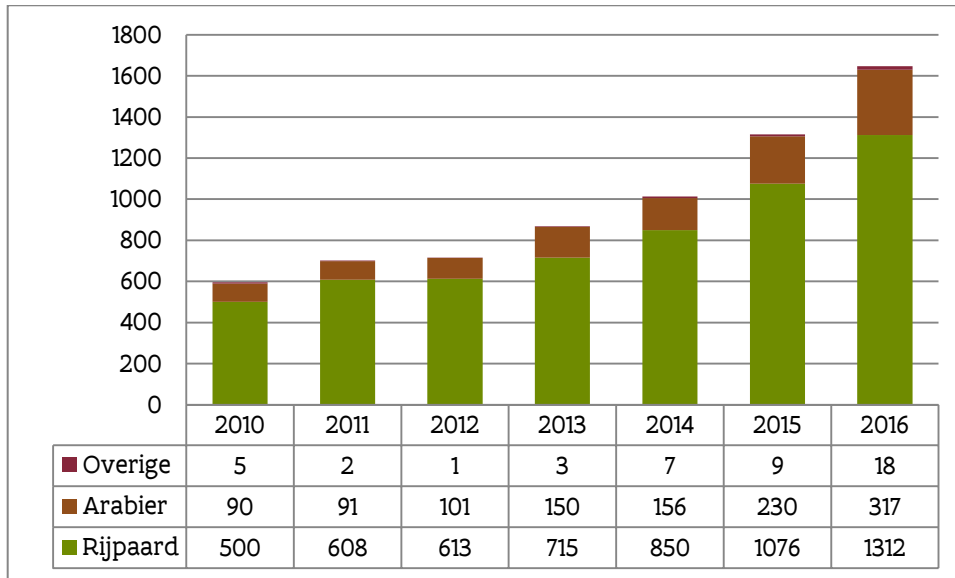
In 2016 was 70% van de merries, die geïnsemineerd werden op de centra, drachtig op het einde van het seizoen (figuur 16). Het gemiddelde drachtigheidspercentage sinds 2004 bedraagt 73%. Hierbij moet opgemerkt worden dat bij 8,88% van de geïnsemineerde merries het resultaat van de inseminaties niet gekend was voor 2016, wat een lichte stijging is ten opzichte van de periode 2012-2015.

Figuur 15: evolutie van het drachtigheidsresultaat

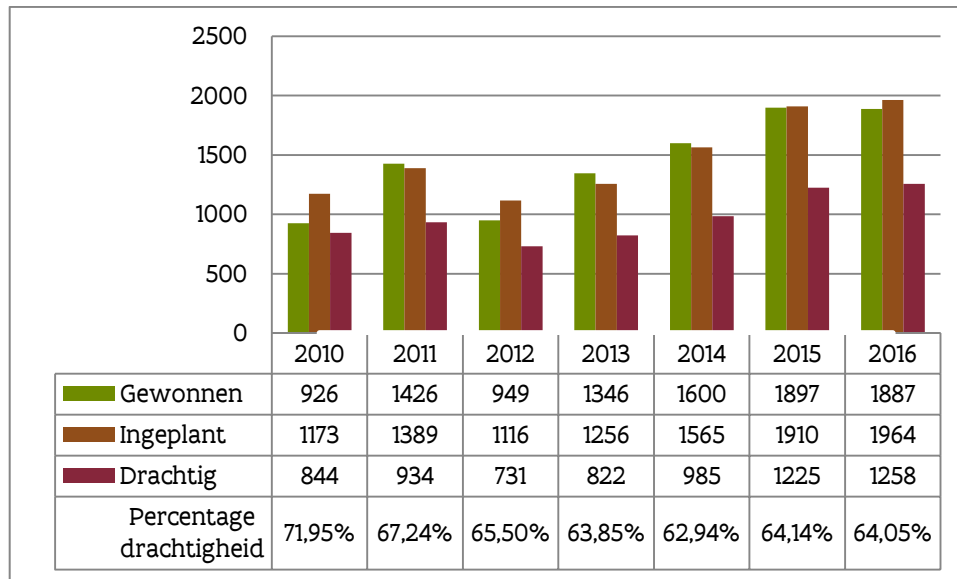
5 EMBRYOTRANSPLANTATIE

In 2016 werden er embryo's gewonnen van 1647 donormerries op 24 centra. Deze merries waren hoofdzakelijk rijpaarden (79,66%). Het aantal donormerries is nog steeds in stijgende lijn (figuur 17).

Figuur 16: evolutie van het aantal donormerries per ras

Op de erkende centra werden in totaal 1887 embryo's gewonnen. Hiermee blijft het aantal embryo's op hetzelfde niveau als in 2015, ondanks de stijging van het aantal donormerries. Uiteindelijk werden er 1.964 embryo's ingeplant bij draagmerries op 14 erkende centra. Net zoals de voorgaande jaren werd het overgrote deel van deze embryo's, in 2016 ongeveer 95,67%, ingeplant op 3 erkende centra, wat aangeeft dat er een sterke mate van specialisatie in deze sector is. Op het einde van het seizoen waren 1258 draagmerries drachtig, oftewel 64,05% van de merries bij wie een embryo werd ingeplant (figuur 18).

Figuur 17: evolutie van het aantal gewonnen en ingeplante embryo's en het aantal drachtige draagmerries, alsook het percentage van drachtigheid

////////////////////////////////////

6 ROL VAN HET DEPARTEMENT LANDBOUW EN VISSERIJ

6.1 FOKKERIJ - STAMBOEKWERKING

De Vlaamse overheid verleent steun aan de fokkerijsector van de paardachtigen in Vlaanderen:

- door het erkennen van een coördinerende vereniging alsook het erkennen van verschillende verenigingen voor het bijhouden van stamboeken;
- door het toezien op de correcte uitvoering van de fokprogramma's door de erkende organisaties;
- door het subsidiëren van prestatieonderzoeken van rijpaardhengsten. In samenwerking met de KU Leuven wordt een Genetische Springindex berekend voor hengsten. Dit is een schatting van de erfelijke aanleg van sportpaarden voor springwedstrijden;
- door het subsidiëren van kosten verbonden aan stamboekwerking;
- door het subsidiëren van projecten die innovatie en kwaliteitsverbetering beogen in de fokkerij.

6.2 FOKKERIJ – CENTRA VOORTPLANTINGSTECHNIEKEN PAARD

Het Departement Landbouw en Visserij volgt de correcte werking op van de erkende centra voor geassisteerde voortplanting bij paarden en heeft een beleidsondersteunende rol. De centra worden regelmatig bezocht door een deskundige van het departement. Daarbij wordt nagegaan of het centrum in staat is om sperma en embryo's van voldoende hoge kwaliteit te winnen of op te slaan en of voldaan is aan alle zoötechnische en administratieve voorwaarden.

//

BESLUIT

In de periode 2008-2013 was de economische crisis duidelijk voelbaar in de paardensector en bijgevolg ook in de centra die gespecialiseerd zijn in de geassisteerde voorplanting waar een daling van de activiteiten merkbaar was. In 2014 volgde er een voorzichtig herstel dat in 2015 duidelijk werd voortgezet. Het jaarrapport 2016 bevestigt deze positieve trend. Zo was er een duidelijke stijging in het aantal hengsten waarvan sperma werd gewonnen, het aantal gewonnen dosissen vers sperma en het aantal dosissen dat hiervan verzonden werd, alsook in het aantal gewonnen rietjes diepvriessperma en het aantal geïnsemineerde merries. Wat betreft de embryotransplantaties steeg het aantal donormerries, maar het aantal gewonnen embryo's bleef op hetzelfde niveau als in 2015.

Ten opzichte van de voorgaande jaren, was er in 2016 een opmerkelijke stijging in het aantal erkende centra, er zijn verschillende nieuwe centra bijgekomen. In tegenstelling tot 2015, toen de meerderheid van de nieuwe centra zich toededen op inseminaties van merries en embryotransplantaties, steeg in 2016 voornamelijk het aantal centra voor de winning van sperma. Daarentegen is het aantal niet-actieve centra voor spermawinning ook gestegen. De trend tot schaalvergroting en specialisatie blijft merkbaar aangezien de stijging in het aantal gewonnen dosissen vers sperma en rietjes diepvriessperma vooral terug te vinden is bij de centra die reeds langer erkend zijn.

Ook in de deelsector van de embryotransplantaties ziet men een toename van het aantal erkende centra, dit zijn veelal dierenartspraktijken die naast inseminatie van merries ook de winning van embryo's aanbieden. Ook in deze sector is een specialisatie merkbaar waarbij het overgrote deel van de ingeplante embryo's, namelijk zo'n 95,67%, werd ingeplant op slechts 3 erkende centra.

Samengevat stellen we dus vast dat de sector in 2016 een duidelijke stijging in activiteiten kende en dat schaalvergroting en specialisatie, net zoals in de voorgaande jaren, merkbaar waren. Op het terrein wordt bovendien hetzelfde vastgesteld met voornamelijk een groei bij de reeds grotere centra. Met de inwerkingtreding van de nieuwe veterinaire rechtelijke voorschriften voor de nationale centra is er bovendien de verwachting dat een aantal niet- tot minder actieve nationaal erkende centra hun activiteiten in de loop van 2017 zullen stopzetten.

DEPARTEMENT LANDBOUW & VISSERIJ

Bijlage: ligging van de erkende centra voor voortplantingstechnieken in Vlaanderen

